

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๓

วันที่ ๒๓ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	ผู้ร้อง
	นางสาวปรีญา ไกรคุปต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๑	
	นางสาวศรีนวล บุญลือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๒	ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

- สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด
- สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๒) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับการร้องเรียน จากชาวบ้านให้ตรวจสอบที่ดินของนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี บริเวณหมู่ ๑๔ บ้านหนองน้ำใส ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งที่จะ ดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชน ต่อมามีการประชุมร่วมกันระหว่างนายอำเภอจอมบึงซึ่งเป็นประธานที่ประชุม ผู้ถูกร้องที่ ๑ รอง ผกก.ป.สภ.จอมบึง ปลัดอาวุโสอำเภอจอมบึง ปลัดอำเภอจอมบึง นายก อบต.รางบัว สายตรวจจังหวัดราชบุรี กก.๕ บก.ปทส. ผู้แทนสำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี สาขาจอมบึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่จากศูนย์ป่าไม้ราชบุรี และชาวบ้านหมู่ ๑๔ บ้านหนองน้ำใส ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อรับฟังปัญหาข้อเท็จจริง ในการประชุมดังกล่าวชาวบ้านต้องการให้ ตรวจสอบที่ดินของนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ที่อยู่ในพื้นที่ที่จะจัดตั้งป่าชุมชนโดยชาวบ้านหนองน้ำใส จะดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ก่อน ส่วนพื้นที่ที่ชาวบ้านร้องเรียนขอให้

การตรวจสอบ ทางอำเภอจอมบึงจะนำเรื่องเข้าสู่ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอจอมบึง เพื่อตรวจสอบตามขั้นตอนของทางราชการ ผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งต่อที่ประชุมว่าจะกำชับ ประสาน และเร่งรัดการตรวจสอบดังกล่าวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าชุมชนเร็วขึ้น

สำหรับผู้ถูกร้องที่ ๒ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒ นำบุคลากรสาธารณสุข เข้าพบนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างที่พักเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจอมทองที่ถูกไฟไหม้ไปก่อนหน้านี้ และขอหารือเรื่องการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๓ ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

เห็นว่า ในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นระบอบรัฐสภาที่มีการตุลคานอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยฝ่ายบริหารมีหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน บริหารจัดการเงินงบประมาณเพื่อใช้พัฒนาประเทศรวมถึงการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ส่วนฝ่ายนิติบัญญัตินอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจในการตรากฎหมายแล้ว ยังมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการปฏิบัติของฝ่ายบริหารด้วย แต่การใช้อำนาจตรวจสอบของฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องอยู่ในขอบเขตแห่งความเหมาะสมและเป็นความจำเป็นที่จะต้องใช้หน้าที่และอำนาจตรวจสอบเพื่อให้เกิดความพอดีและเป็นธรรมในการตุลคานอำนาจซึ่งกันและกัน หากขอบเขตการตรวจสอบของฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจน้อยเกินไป ย่อมไม่อาจตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารได้ หากมีอำนาจมากเกินไป ย่อมเป็นการก้าวก้าวแทรกแซงการปฏิบัติของฝ่ายบริหาร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติกรอบอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาไว้ในมาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๙

มาตรา ๑๑๔ เป็นบทบัญญัติหลักทั่วไปในการปฏิบัติหน้าที่ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีความเป็นอิสระ ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในสภาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศ มิใช่เป็นผู้แทนเฉพาะจังหวัดใดหรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

มาตรา ๑๒๙ เป็นบทบัญญัติวิธีการปฏิบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในการกระทำกิจการ พิจารณาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ โดยให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการเพื่อการดำเนินการในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แม้อำนาจการตั้งคณะกรรมการจะไม่ตัดอำนาจ

ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสอบถามหรือหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น แต่วรรคสี่ของมาตรา ๑๒๙ บัญญัติให้อำนาจเฉพาะคณะกรรมการเรียกเอกสารหรือบุคคลใด ๆ มาให้ข้อเท็จจริงได้ ซึ่งอำนาจการเรียกเอกสารหรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง โดยสภาพแล้ว ย่อมเป็นการก้าวล่วงไปกระทบถึงสิทธิของบุคคลอื่น และอาจถึงขนาดเป็นการก้าวก่ายแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลอื่นได้ การให้บุคคลใดหรือคณะใดมีอำนาจที่สำคัญเช่นนี้ ย่อมต้องเป็นกรณีจำเป็นเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ภายในกรอบอำนาจได้อย่างถูกต้องเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ เมื่อรัฐธรรมนูญบัญญัติให้คณะกรรมการมีอำนาจโดยชัดเจนเช่นนี้ จึงเห็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้ว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาย่อมไม่มีอำนาจที่จะใช้สถานะความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเรียกเอกสารหรือบุคคลใดมาเพื่อให้ได้หลักฐานหรือข้อเท็จจริงใด ๆ ได้

ฉะนั้น มาตรา ๑๘๕ จึงบัญญัติห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาใช้สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

การกระทำอันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงดังกล่าว ถือเป็นกรณีร้ายแรงอันเป็นเหตุให้ผู้ฝ่าฝืนต้องพ้นสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๐๑ (๗)

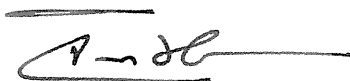
คดีนี้ ผู้ถูกร้องทั้งสองมีสถานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองกระทำการอันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติราชการ หรือกระทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ หรือไม่

กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้าน จึงได้เข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยแจ้งแก่ที่ประชุมว่า จะกำชับ ประสาน และเร่งรัดการตรวจสอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้หน้าที่และอำนาจในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปสั่งการให้เจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ การได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยความรวดเร็วเที่ยงตรงย่อมเป็นสิทธิพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปพึงมีสิทธิได้รับจาก

เจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่แล้ว การกำชับ ประสาน และเร่งรัดในกรณีนี้ จึงมิใช่การก้าวก่ายแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่

สำหรับผู้ร้องที่ ๒ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ร้องที่ ๒ เข้าพบรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างที่พักเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจอมทองที่ถูกไฟไหม้ไปก่อนหน้านี้ และขอหารือถึงการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ร้องที่ ๒ มีส่วนร่วมในการใช้จ่ายหรือมีส่วนในการจัดทำและใช้จ่ายเงินงบประมาณในโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ การกระทำของผู้ร้องที่ ๒ ยังไม่ถึงขนาดเป็นการก้าวก่ายแทรกแซงการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า การกระทำของผู้ร้องทั้งสอง ยังไม่เป็นการก้าวก่ายแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ตามมาตรา ๑๘๕ (๑) และ (๒) ดังนั้น สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องทั้งสองไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗)

(นายจिरินติ ทะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ